

Profesionālās ievirzes dejas izglītība Latvijā

Baiba Beinaroviča

Latvijas Nacionālā kultūras centra vecākā referente

Agnese Andersone

PIKC NMV Rīgas Horeogrāfijas skolas vadītāja

Latvijas Nacionālais kultūras centrs 2018.gada 2.novembrī ar rīkojumu izveidoja **darba grupu**, kuras sastāvā bija Agnese Andersone, PIKC „Nacionālā Mākslu vidusskola” struktūrvienības „Rīgas Horeogrāfijas skola” vadītāja un Latvijas Nacionālā kultūras centra mūzikas eksperts Kārlis Jēkabsons un vecākā referente Baiba Beināroviča

Darba grupas uzdevums:

- apmeklēt profesionālās ievirzes izglītības iestādes, kurās tiek īstenota dejas programma
- sagatavot secinājumus par dejas programmas īstenošanas kvalitāti un priekšlikumus par valsts konkursa dejā rīkošanu

- Darba grupas redzētais profesionālās ievirzes skolās, kuras īsteno dejas IP visā Latvijā
- Skolu salīdzinājums. Un vai tās vispār var salīdzināt?
- Dejas padomes rekomendācijas
- Nākotnes redzējums par dejas IP

Profesionālās ievirzes izglītības iestādēs tika vērtēts:

- dejas **stundu saturs** (klasika, laikmetīgā, mūsdienu deja u.c.)
- izglītības **programmas saturs** (dokumentācija)
- dejas **pedagogu izglītības dokumenti**
- koncertmeistars vai **muzikālais pavadījums**
- **formas tērpi**, apavi, uzstāšanās kostīmi, rekvizītu izmantojums
- **dejas zāle** - tās plašums, gaišums, apgaismojums, spoguļi, stieņi
- **grīda** - profesionālā, parkets vai cits grīdas segums
- **palīgtelpas** - dušas telpas, ģērbtuves, telpas kostīmu glabāšanai u.c.
- **materiāli tehniskais aprīkojums** – ruļļi muskuļiem, bumbas, matračī, u.c.

Vispārēji fakti par skolām

Nr.p.k.	Izglītības iestāde	Programmas kods:	Izglītojamo skaits
1.	PIKC NMV Rīgas Horeogrāfijas skola	20V 212 101, 30V 212 101	107
2.	Veizāna deju skola	20V 212 101, 30V 212 101	152
3.	Agra Daņiļeviča deju skola	20V 212 101	179
4.	Vendija	20V 212 101	130
5.	Kandavas deju skola	20V 212 101	60
6.	Indras mākslas un mūzikas skola	20V 212 101	40
7.	Kārsavas mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	28
8.	Ādažu mākslas un mūzikas skola	20V 212 101	28
9.	Amatas novada mākslas un mūzikas skola	20V 212 101	26
10.	Zilupes mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	24
11.	Ludzas mūzikas pamatskola	20V 212 101	22
12.	Grobiņas mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	22
13.	Krimuldas mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	21
14.	Iecavas mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	10
15.	Baltinavas mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	8
16.	Dundagas mākslas un mūzikas skola	20V 212 101	8
17.	Viļānu mūzikas un mākslas skola	20V 212 101	8

Latvijā ir divas izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās **vidējās** izglītības programmu:

- Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola

Deja, programmas kods: 33 212 101, 35B 212 101

Kvalifikācija – deju kolektīva repetitors

Izglītojamo skaits: 7

- PIKC NMV Rīgas Horeogrāfijas skola

Deja, programmas kods: 33 212 101, 35B 212 101

Kvalifikācija – baletdejojotājs

Izglītojamo skaits: 24

Skolu sadalījums pa dejas IP īstenošanas vietām

- 6 deju skolas ir Latgalē – pierobeža
- 4 deju skolas ir Rīgā
- 3 deju skolas Kurzemē
- 3 deju skolas Vidzemē
- 1 deju skola Zemgalē

Gandrīz visas skolas īsteno
savu izvēlētu dejas virzienu, savu **specializāciju** dejā

- Hip Hop – kultūras dejas stili
- Dejas improvizācija
- Mūsdienu deja
- Laikmetīgā deja
- Steps
- Klasiskā deja
- Latviešu skatuviskā deja

Pozitīvās lietas

- Ir skolas, kurās dejas IP tiek īstenota jau vairākas desmitgades (Indra, Zilupe, Krimulda, Kandava)
- Audzēkņiem ir iespēja iegūt kultūrizglītību, fiziski aktīvi darboties, iemācīties dejot, apgūt modernus dejas stilus
- Gandrīz katra skola specializējas kādā noteiktā dejas stilā
- Dejas pedagogi ir sava darba entuziasti
- Dejas IP un mākslas un mūzikas skola kopumā īpaši reģionos ir arī integrācijas īstenotājs
- Daudzās skolās dejas IP ir saistīta ar vietējo tautas deju kolektīvu
- Daudzas skolas piedalās nacionāla un starptautiska mēroga deju konkursos, festivālos, pasākumos, Skolēnu Dziesmu un deju svētkos
- Vairākās skolās dejas IP tiek īstenotas ļoti labā līmenī
- Dažām skolām ir skaidrs mērķis, augstas prasības un teicami rezultāti, pietiekošs audzēkņu skaits.

Nepilnības, problēmas

- Pedagogu trūkums reģionos un pēctecības aktualitāte
- Dejas IP reģionos ir veidota «uz pedagogu». Kas notiks, ja pedagogs mainīs darbu vai aizies pensijā?
- Pedagogu izglītība = iemaņas un prasmes?
- Dejas IP saturs
- Skolas ne vienmēr izvirza **mērķi** dejas IP atvēršanai un īstenošanai
- Audzēkņu skaits atsevišķās skolās visā dejas IP ir dramatiski mazs
- Pēctecība un pāreja uz nākamo izglītības līmeni
- Beigšanas dokumenta jautājums

Rezultātā visas 17 izglītības iestādes, kuras realizē programmu
ar kodu 20V 212 101,
izdod vienādu profesionālās ievirzes apliecību

Kādi ir **sasniedzamie rezultāti**, lai iegūtu profesionālās
ievirzes izglītības apliecību:

- 6 gadu ilgas mācības
- stundu apmeklējums
- vismaz apmierinošas sekmes
- gala pārbaudījums/eksāmens

Nevienlīdzīga konkurence

- **Rīgas skolas** ir apveltītas ar pašapziņu, spēju atļauties, riskēt, eksperimentēt. Rīgā vienmēr ir iespēja piesaistīt labākos pedagogus. Skolas drosmīgi pašas izstrādā savas mācību programmas un piemēro tās sava dejas virziena specifikai. Skolas ir izvirzījušas savas darbības mērķi un ar savu darbību nemitīgi iet uz tā sasniegšanu
- **Reģionu skolas** līdz šim ir ļoti sekojušas un pildījušas LNKC ieteikumus mācību programmu īstenošanā, sekojuši mācību stundu paraugam un centušies būt «pareizi». Reģionu skolās ir jāsamierinās ar esošo pedagogu sastāvu. Skolas pastāv kā «sociālais» projekts, dejas IP mērķis ir bērnu nodarbināšana pēc skolas un piesaistīšana kultūrvidei
- **Reģionu skolās** strādā pedagogi ar vispārējām zināšanām un šajā jomā ir sarežģīti konkurēt ar Rīgas skolām.
- Daudzās **reģionu skolās** strādā viens pedagogs, kurš pasniedz visus mācību priekšmetus. (līdz pat pieciem mācību priekšmetiem)
- **Ludza** piedāvā daudz brīvā laika iespējas – deju kolektīvi, kori, pulciņi, utt. Dejas IP ir 22 audzēkņi
- **Indrā** ir **tikai** Mūzikas un Mākslas skola. Dejas IP ir 40 audzēkņi

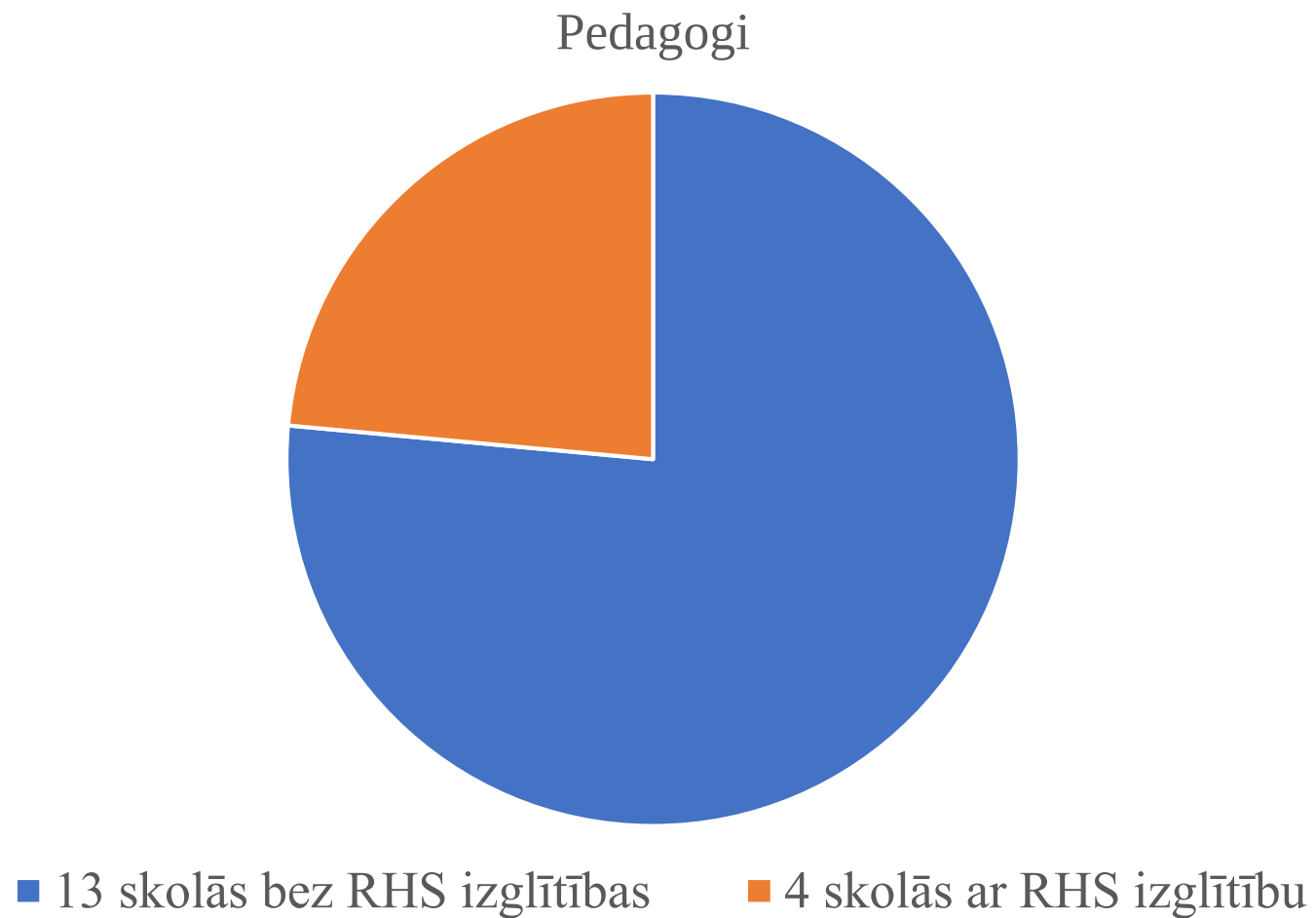
Kādas ir vienojošas prasības visās izglītības
iestādēs
un kādam rezultātam jābūt skolu absolvējot?

Nevienlīdzīga konkurence

Klasiskās dejas stundu apjoms

Skola	Stundas garums	Daudzums nedēļā	Daudzums gados	Stundas kopā:
RHS	120 minūtes	6x nedēļā	5 gadi	126 000
Pārējās skolas	40 minūtes	2x nedēļā	6 gadi	25 200

Klasisko deju pasniedz

Gatavojoties VALSTS KONKURSAM DEJĀ

Kādas zināšanas vēlētos iegūt dejas pedagogi:

- Bāzes zināšanas klasiskajā dejā
- Kā ielikt klasiskajās dejas pašus pamatus (iesācējiem)
- Jaunas metodes, pedagoģiski «knifiņi», pieejas, klasiskās dejas metodika
- Kā strādāt ar mūsdienu jauniešiem – psiholoģija, pedagoģija
- Fizioterapija (kā izvairīties no traumām)
- Improvizācija
- Kompozīcija
- Ritmika
- Vingrošana
- Modernā deja
- Stiepšanās
- Akrobātika

Ko deju skolas vēlētos nākotnē:

- Vasaras deju nometnes dažādiem vecuma posmiem
- Sadarbība ar RHS (iespēja atbraukt ar izglītojamajiem uz skolu, redzēt, uzstāties)
- Nepieciešami mūzikas ieraksti klasiskajai dejai
- Ir skolas, kuras vēlas sākt īstenot dejas programmu no 1. klases, bet dažas pēc 3.vispārizglītojošās klases.
- LNKC vadlīnijas (stundu skaits, priekšmeti), stingru nostāju «no augšas»
- Iespēju programmu īstenot 8 gados
- Dejas programmas standartu
- Definēt, kas ir gala rezultāts saņemot profesionālās ievirzes apliecību?
- Meistarklases, nometnes audzēkņiem
- Tālākizglītības kursus pedagogiem (vēlams skolēnu brīvlaikos)
- Cilvēcisku attieksmi no pasniedzēju puses Rīgā (iepriekš saskārušies ar nicinošu un augstprātīgu attieksmi)

LNKC mājaslapā piedāvātās mācību priekšmetu programmas un vadlīnijas Dejā

- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas "Dejas pamati" mācību priekšmeta programma **Klasiskā dejas**. Izstrādājusi Indra Lapšina](#)
- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Dejas pamati” mācību priekšmeta programma **Mūzikas literatūra** Mācību priekšmeta autorprogrammu izstrādājusi I.Udodova](#)
- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Dejas pamati” mācību priekšmeta programma **Mūzikas teorija** Mācību priekšmeta autorprogrammu izstrādājusi I.Udodova](#)
- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Dejas pamati” mācību priekšmeta programma **Laikmetīgā dejas 2 apmācības gadiem**. Izstrādājusi Ilze Zīriņa](#)
- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Dejas pamati” mācību priekšmeta programma **Laikmetīgā dejas 4 apmācības gadiem**. Izstrādājusi Ilze Zīriņa](#)
- [Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Dejas pamati” mācību priekšmeta programma **Dejas improvizācija**. Izstrādājusi Ilze Zīriņa](#)

Dejas padomes sēde 2019.gada 27.maijā

Rekomendācijas un komentāri

- Saglabāt finansējumu profesionālās ievirzes dejas IP
- Organizēt valsts konkursu dejā 2020.gada pavasarī
- Analizēt valsts konkursa rezultātus un attiecīgi izdarīt secinājumus
- Izvērtēt iespēju par atsevišķu ievirzes izglītības iestāžu dejas IP pārveidošanu par interešu izglītības pulciņiem. Tomēr skatīt to finansējuma saņemšanas kontekstā
- Izvērtēt iespēju gradēt profesionālās ievirzes apliecības
- Izvērtēt iespēju RHS izdalīt no citām ievirzes skolām vai kaut kā gradēt ievirzes skolas pēc to darbības rādītājiem
- Profesionālās un amatierdarbības rezultāti dejā ne vienmēr ir atkarīgi no diploma un izglītības

Sanāksme LNKC 2019.gada 10.jūnijā

- Svarīgi katrai skolai, kura īsteno dejas programmu izvirzīt mērķi un noteikt sasniedzamos rezultātus.
- Ņemot vērā skolu atšķirības (atrašanās vietu, iespējas, audzēkņu skaitu, pedagogu sastāvu, finanses utt.), izstrādāt vienotu dejas paraugprogrammu ir sarežģīti.
- Skolām jāizstrādā **savas** dejas programmas.
- Vienots mācību priekšmets visām skolām ir klasiskā deja.
- RHS var izveidot klasiskās dejas programmu ar reāli izpildāmu saturu.
- RHS var izveidot mūzikas ierakstus klasiskās dejas stundām.
- Minimālais pedagogu skaits dejas programmā ir divi pedagogi.
- Vēlamais audzēkņu skaits klasē/programmā.

Veiksmīgu 2019./2020 mācību gadu!

Agnese.Andersone@nmv.lv
Baiba.Beinarovica@lnkc.gov.lv